

Makedonija: Mirovni Sporazum Pokrenut sa Mrtve Tacke

Author: [Ana Petrusseva](#)

Zapadni predstavnici podstakli parlamentarnu raspravu o makedonskom mirovnom sporazumu.

Posle visenedeljnog zastoja, makedonski zakonodavci su odlucili da nastave raspravu o paketu ustavnih reformi za koji se smatra da je od sustinske vaznosti za konsolidaciju i unapredjenje krhkog mirovnog procesa.

U pokusaju da podstaknu parlamentarni proces neophodan za sprovođenje avgustovskog mirovnog sporazuma sklopljenog u Ohridu izmedju makedonske vecine i albanske manjine kojim je okoncana cetvoromesecna oruzana pobuna na zapadu zemlje, u Skoplje su prosle nedelje doputovali izaslanici NATO-a i Evropske unije.

Nakon napetih razgovora, generalni sekretar NATO-a, Dzordz Robertson, i predstavnik za spoljnu politiku Evropske unije, Havijer Solana, saopstili su da su postigli dogovor cime ce se omoguciti parlamentu da ratifikuje Ohridski sporazum do kraja ovog meseca.

Prema izveštajima medija, zapadni izaslanici su postigli dogovor sa Vladom Makedonije prema kome ce bivsi borci Oslobodilacke nacionalne armije, ONA, dobiti amnestiju, dok ce albanski poslanici, zauzvrat, okoncati bojkot makedonskog parlamenta i pristati na skupstinsku raspravu o kontroverznom pitanju odredbe o suverenosti u makedonskom Ustavu.

Predsednik Boris Trajkovski ce do sledeceg petka uputiti na usvajanje paket ustavnih promena o kome ce se raspravljati u prisustvu albanskih poslanika.

Predsednik je ranije najavio amnestiju za sve gerilce sto je trebalo da stvori uslove za njihovu reintegraciju u drustvo. Medjutim, implementaciju amnestije su uglavnom sabotirale pristalice cvrste linije iz Ministarstva unutrasnjih poslova koji su insistirali na krivicnom gonjenju pripadnika Oslobodilacke nacionalne armije koja je zvanicno raspustena proslog meseca, nakon sto su predali dogovorenu kolicinu naoruzanja medjunarodnim mirovnim trupama.

Jedan policijski zvanicnik je izjavio da je ministarstvo vec pokrenulo krivicne postupke protiv 224 bivsa borca Oslobodilacke nacionalne armije, ukljucujuci i njenog lidera Ali Ahmetija. Vlasti trenutno u pritvoru drze oko 140 albanskih gerilaca.

Intrige Ministarstva unutrasnjih poslova razbesnele su savetnike predsednika Trajkovskog koji se zali da su pokusaji izbegavanja obaveza makedonske strane za posledicu imali jedino pojacani pritisak Zapada.

Opstrukcija i bojkot u kombinaciji sa pokusajima nametanja novih uslova u vezi sa Ohridskim sporazumom odlozili su glasanje u parlamentu o zakonu kojim se albanskoj zajednici obezbedjuju veca prava.

Albanski poslanici su se povukli iz parlamenta posle izbijanja spora o tome da li bi o paketu reformi trebalo raspravljati u celini, sto su zeleti Albanci, ili po pojedinacnim stavkama, na cemu su insistirali Makedonci.

Drugo sporno pitanje odnosilo se na odredbu o suverenosti makedonske nacije u ustavnoj preambuli sto Albanci smatraju diskriminacijom. Obe strane dogovorile su se u Ohridu da se izbrise ta odredba, ali su

potom makedonske političke partije ponovo pokrenule raspravu o tom pitanju.

Albanci su odbili dalje razgovore o tome tvrdeći da bi se time podrio citav paket ustavnih promena. "Čak i najmanja promena okvirnog sporazuma mogla bi ugroziti mirovne pregovore," rekao je Abduljahi Vejseli iz Partije demokratskog prosperiteta, jedne od dve glavne parlamentarne albanske stranke.

Od tada se pregovori nalaze na mrtvoj tački. Vecina Makedonaca smatra ustavnu odredbu o suverenosti makedonske nacije ključnom garancijom budućnosti njihove države. "Od sustinske je važnosti sačuvati tu odredbu o Makedoniji kao državi makedonskog naroda u ustavnoj preambuli. Izgubice svoju zemlju ako se to ne desi", kaže trgovac Vlatko Stojanovski.

Albanci su jednako odlučni u nameri da se ta odredba brise iz Ustava Makedonije. "Ukoliko neko želi da se 'makedonski narod' pominje u preambuli, onda hoćemo da se uz njega pomene i 'albanski narod'," kaže Ilijaz Halimi, potpredsednik Demokratske partije Albanaca, druge velike albanske stranke u makedonskom parlamentu.

Uprkos tome što su zapadni izaslanici naizgled postigli uspeh u svojoj misiji, mirovni proces bi ipak ponovo mogao zapasti u corsokak tokom narednih nedelja. Da bi se usvojile ustavne promene neophodna je dvotrecinska vecina u parlamentu. Mada četiri stranke koje su podržale avgustovski mirovni sporazum imaju više od 90 poslanika koliko je potrebno za izglasavanje reformskog paketa, najmanje desetak tvrdokornih nacionalista iz redova ovih makedonskih stranaka su upozorili da će glasati protiv ratifikacije sporazuma. Misko Tilevski, potpredsednik vladajuće Vnutrasne makedonske revolucionarne organizacije, VMRO-DPMNE, je izneo svoj stav: "Dok se citav svet bori protiv terorizma, nasi teroristi dobijaju diplomatsko priznanje".

Stojan Andov, tvrdokorni predsednik parlamenta, mogao bi, takodje, predstavljati ozbiljnu prepreku ratifikaciji sporazuma jer tvrdi da ga neće usvojiti ukoliko se ne oslobodi 15 etnickih Makedonaca koje su kidnapovali albanski gerilci početkom ove godine. "Necemo usvojiti nijedan amandman dok se ne razresi pitanje nestalih civila", kaže Andov. Do pune implementacije složenog mirovnog procesa u Makedoniji, ocito predstoji jos dug put.

Ana Petruseva je novinar magazina "Forum" iz Skoplja.

Location: [Macedonia](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/makedonija-mirovni-sporazum-pokrenut-sa-mrtve-tacke>